

- Ce părere au despre profilul teatrelor bucureștene ?
- Consideră necesară înființarea unor studiouri experimentale, mai ales în București ?
- Sau, poate, a unor noi teatre în București ?
- Ce părere au criticii noștri despre rețeaua teatrelor din regiuni ?
- Sînt necesare *toate* aceste teatre ?
- Mai este cumva nevoie de alte teatre în țară ?
- Nu li se pare necesară înființarea unor teatre sătești ?
- Dar a unor teatre mobile ?
- În comparație cu teatrul studențesc din alte țări, cum stăm noi ?
- Dar cu teatrul de amatori ?
- E. satisfăcătoare cultura teatrală în școli ?
- Și în universități ?
- Dar în uzine, fabrici, întreprinderi ?
- Ce părere au despre școlile populare de artă ?
- Ce cred criticii noștri că trebuie făcut pentru afirmarea teatrului românesc pe plan universal ?
- Putem adăuga prin teatru încă un ecou al spiritualității românești la nivelul la care au făcut-o Eminescu, Enescu, Brîncuși, Arghezi ?

EUGEN ȚUGULEA

Directorul Teatrului de Stat din Oradea

„OBIECTUL CENTRAL AL ACTULUI CRITIC TREBUIE SĂ FIE ARTA SPECTACOLULUI...”

1. Deocamdată, insuficient. Se manifestă multe tendințe de subiectivism, în special în aprecierea dramaturgiei originale contemporane; și mai puține în aprecierea artei spectacolului.

Rămănerile în urmă sînt semnalate de critică (este și mai ușor), deși nu totdeauna de pe poziție constructivă, în timp ce asupra fenomenelor novatoare există controverse derutante, cu atît mai mult cu cît fiecare își susține subiectiv — și nu totdeauna cu cele mai reale argumente — punctul de vedere.

2. Criteriul după care trebuie apreciat un spectacol nu poate fi altul decît modul — simplu și expresiv artistic — prin care ideea piesei este transmisă spectatorului.

Criticul — deși exprimă o părere personală — trebuie să privească spectacolul de pe o poziție mai generală, mai obiectivă. În acest caz — fiind și bine argumentată — ea este creatoare. Ce ne facem însă cu acei critici care consideră că, în afara judecății lor, nu poate exista și o alta? M-a indignat risipa de „argumente” căutate de Radu Popescu, în „Magazinul”, pentru a încerca să distrugă munca — cel puțin meritorie — a unui regizor, depusă la realizarea spectacolului *Caragiale-Ionescu* la Teatrul Mic.

3. Depășind — cu sute de ani — commedia dell'arte, obiectul central al actului critic trebuie să fie arta spectacolului ca expresie a conținutului și valorii textului. Să lăsăm — cred că e timpul — analiza literară a textelor pe seama criticilor literari. Ei nu au dreptul la existență ?

4. Insuficient. Presa centrală „bate” provincia numai la premierele pe țară. Oare celelalte spectacole nu fac parte tot din mișcarea noastră teatrală ?

Cît privește presa regională, cu toată strădania, este sub nivelul dorit, cu iz de diletantism și — aproape totdeauna — cu un puternic caracter de patriotism local. Sînt și excepții (chiar și în regiunea noastră), dar destul de rare.

5. Consider că poziția criticii noastre este de apreciat. Nu și pregătirea de specialitate, de multe ori ! Chiar și presa regională — a noastră, de exemplu — nu

este dispusă să facă concesiile prostului gust. În măsura în care publicul citește aceste rubrici, cred că se poate orienta spre valorile cele mai adevărate.

6. Studiarea profundă — teoretic și practic — a fenomenului atât de complex al teatrului, urmărirea a cât mai numeroase spectacole, bune și rele, vechi și noi, interesante și neinteresante. Pătrunderea în laboratorul de creație o socotesc indispensabilă cronicarului dramatic. Ca să judeci bine un fenomen — indiferent de natura lui —, trebuie, în primul rînd, să-l cunoști sub toate aspectele. Deci... ?

În materialul critic — e adevărat — contează mai puțin cum s-a lucrat, ci, în primul rînd, ce ajunge la spectator. Asta trebuie spus...

7. Într-o oarecare măsură. Preocupările revistei „Teatrul” și — uneori — ale revistei „Secolul 20” sînt lăudabile, dar insuficiente.

La vecinii noștri — mai apropiați sau mai depărtați — se face un teatru interesant, despre care însă, atât în ce privește dramaturgia, cît și arta spectacolului, știm prea puțin. Ca să realizăm și noi mai mult, trebuie să cunoaștem mai mult. Bune și rele. Din ce ?

Unghiul de vedere, de apreciere a ceea ce a apărut mi se pare judicios.

8. a) Inițiativa — tardivă — de a cuprinde în materiale de analiză sintetică teatrele din țară este foarte bună. Să și continue !

b) Calitatea cronicii — în general — bună, obiectivă, dar mai încapce

c) Efortul teoretic — lăudabil (uneori poate chiar prea mult, în detrimentul unor aspecte practice).

d) Oglindirea teatrului mondial — încă insuficientă.

e) Capacitatea de informare — mai bine folosită.

f) Aspectul grafic — plăcut, îngrijit.

g) Periodicitatea — cred că ar trebui schimbată ; personal, cred că revista „Teatrul” ar putea deveni bilunară.

h) (suplimentar). Nu mai tipăriți piese doar ca să umpleți paginile revistei. De multe ori avem impresia unui spațiu sacrificat inutil : nici revista nu are vreun folos, dar nici teatrele — cel mult, unii autori dramatici.

MARGARETA BĂRBUȚĂ

Critic dramatic

AVEM ACELAȘI SCOP

1. Ca să apreciezi „aportul criticii dramatice la dezvoltarea mișcării teatrale”, ar trebui să faci operă de istoric și de cercetător : să reconstitui drumul teatrului nostru din acești din urmă ani și să desprinzi, din puzderia de factori care influențează în general procesul complex de dezvoltare a acestei arte și care, deci, au influențat și dezvoltarea teatrului nostru, tocmai pe acela al criticii, stabilind efectele directe — dacă au existat — ale acesteia asupra fenomenului teatral. Problemă dificilă, pe care aș propune-o spre studiu unui cercetător perseverent și răbdător, dar care nu poate fi elucidată într-un răspuns grăbit la o anchetă. Între critică și teatru există un raport dialectic de interdependență și interinfluență, care ar putea constitui o temă de studiu pasionantă. Pentru moment, se poate spune doar că critica (la asemenea întrebare e greu să dai un răspuns concret) s-a străduit să aducă o contribuție (am oroare de cuvîntul „aport”) la dezvoltarea mișcării noastre teatrale. Între o bună parte a criticilor și mulți oameni de teatru s-au statornicit relații de colaborare și înțelegere, care exprimă, în fapt, eficiența criticii.

„În ce măsură sprijină... și cît de activ combate... ?” — în măsură mai mare sau mai mică, depinde de critic. Aici nu se mai poate răspunde în general. În ultima vreme, așa cum în mișcarea noastră teatrală se manifestă personalități distincte, împede definițe, de creatori, care dau naștere unei mari diversități de concepții, stiluri și modalități de expresie, în critica noastră se manifestă diverse personalități de critici (Mirodan avea dreptate). Se pot face însă unele constatări cu caracter generalizator ? Desigur. De pildă : în ultima vreme, critica s-a ocupat cam puțin de problemele dramaturgiei. În